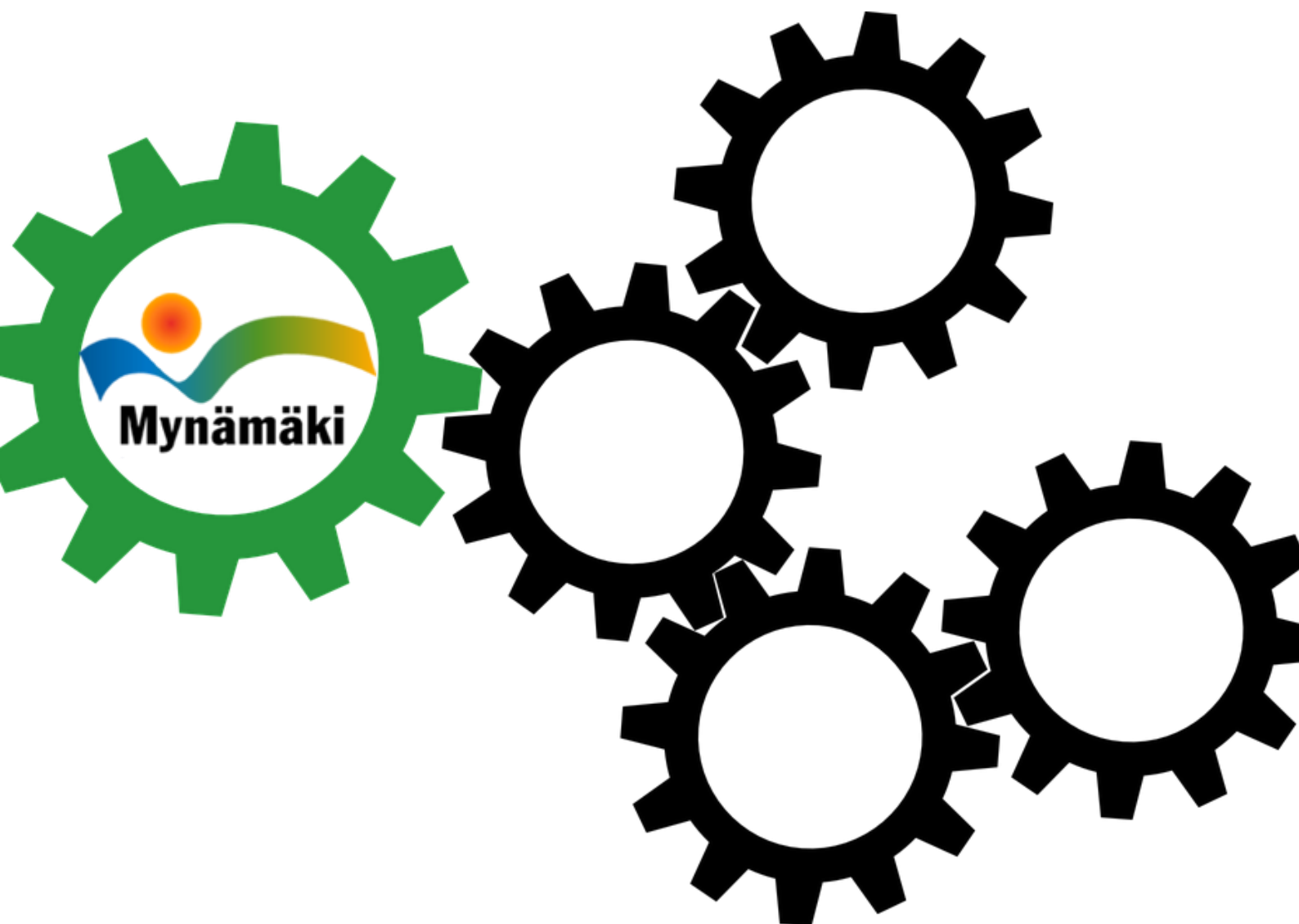

KOHTI KUMPPANUUSKUNTAAN

Mynämäen yhdistysohjelma 2016-2018

**Suuntaviivat julkisen sektorin
ja yhdistyskentän yhteistyön kehittämiseen**

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Varsinais-Suomen Kylät ry
Egentliga Finlands Byar rf

Sisällysluettelo

Yhdistysohjelma –Mikä se on?	3
Yhdistysohjelman laadintaprosessi	4
Kohti kumppanuusyhteiskuntaa	5
Mynämäen toimintaympäristö	10
Strateginen suunnittelu ja kolmas sektori	11
Seurakunta ja kolmas sektori	12
Mynämäen yhdistysten nykytila	13
Mynämäen yhdistystoiminnan kehittämisen nelikenttä	17
Yhdistysten toimintamalleja kehittämään	18
Ohjelman strategiset päämäärät ja toimenpide-ehdotukset	19
Yhdistysohjelman toteuttaminen ja seuranta	22

Päivämäärä: 3/2016

Teksti: Tauno Linkoranta, Piia Iivonen

Kuvat: Tauno Linkoranta, Vakka-Suomen Sanomat, Mynämäen seurakunta

Taitto: Piia Iivonen

YHDISTYSOHJELMA – MIKÄ SE ON?

Pitelet käsissäsi Mynämäen yhdistysohjelmaa vuosille 2015-2018. Ohjelma on toisaalta mynämäkeläisen yhdistyskentän tahdonilmaus ja tiekartta yhteisöllisen ja viihtyisän Mynämäen puolesta. Toisaalta sen tavoitteena on kirjoittaa auki ne tavoitteet ja toimenpiteet, miten yhteistyötä julkisen sektorin (kunta ja seurakunta) sekä kolmannen sektorin (yhdistykset ja järjestöt) välillä halutaan kehittää. Yhteisenä päämääränä on elinvoimainen Mynämäki. Yhdistysohjelma ottaa huomioon toimintaympäristön muutokset ja niistä syntyvät kehittämistarpeet.

Ohjelmatyötä tehtiin aikana, jolloin kansalaistoiminnan toimintaympäristö muuttuu kiihtyvällä tahdilla. Monet yhdistykset joutuvat toimimaan kokonaan toisenlaisella toimintakentällä, kuin mihin ne ovat alun perin syntyneet. Jotta yhdistystoiminta tavoittaisi jatkossakin paljon ihmisiä ja jokainen mynämäkeläinen voisi kokea osallisuutta, täytyy myös yhdistysten uudistua ajan mukana.

Yhdistysten tekemälle hyvinvointityölle on paljon toiveita ja odotuksia, erityisesti aikana jolloin julkisen sektorin varat niukkenevat ja kunnan rooli hakee uusia muotoja palvelut-elinvoima-demokratia (PED) –akselilla. Varsin monessa tehtävässä se tarvitsee yhteistyötä paikallisten toimijoiden, yritysten ja yhdistysten kanssa. Päättäjät ja virkamiehet toivovat enemmän yhteisvastuuta ja lähiyhteisöjen roolin kasvamista. Uusi kuntalaki puolestaan edellyttää kuntia strategioissaan jatkossa ottamaan huomioon *osallisuuden*.

Tarvitaan keskustelua ja sopimista, kuka tekee mitäkin

Kunta-organisaatio

- henkilöstö ja poliitikot
- keskushallinto ja sektorit

Seurakunta

- työntekijät ja päättäjät
- vapaaehtoiset

Kuntayhteisön muut toimijat

- oppilaitokset ym

Yritykset

Rivikuntalaiset

Järjestöt

- perinteiset: sote, urheilu, kylät, nuoriso, kulttuuri jne jne
- uudenlainen kansalais- ja järjestötoiminta

YHDISTYSOHJELMAN LAADINTAPROSESSI

Yhdistysohjelma on Varsinais-Suomen Kylät ry:n kehittämä työkalu, jolla voidaan arvioida yhdistysten ja järjestöjen merkitystä ja roolia kunnassa sekä kehittää tämän ns. kolmannen sektorin yhteistyötä niin kunnan kuin seurakunnankin kanssa. Vastaavanlaisia ohjelmia on tehty aiemmin Masukuun, Sauvoon, Lietoon, Vehmaalle ja Ruskolle. Työ aloitettiin loppuvuodesta 2014 Varsinais-Suomen Kylät ry:n Kansalaiskunta ja Laatu! –hankkeiden voimin ja saatettiin loppuun vuoden 2016 alussa Omalta kylältä –hankkeessa. Käytännössä työtä ovat tehneet kyläasiamies Tauno Linkoranta ja kyläkehittäjä Piia Iivonen.

Yhdistykset ovat tuottaneet yhdistysiltojen, työpajojen ja sähköisen kommentoinnin kautta näkemyksiä, jonka pohjalta on muodostettu toimintalinjat ja toimenpiteet yhdistysten toiminnan ja asukkaiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi. Viranhaltijat ja luottamushenkilöt ovat vastanneet omiin kyselyihinsä ja etenkin viranhaltijat ovat myös aktiivisesti osallistuneet yhdistysiltoihin.

Käytännössä työ alkoi yhdistystapaamisella 23.10.2014., asiaa oli tosin pohjustettu jo aiemmin kylien neuvottelukunnassa ja keskeisten viranhaltijoiden tapaamisella. 19.11.-19.12. järjestettiin webropol-kysely netissä yhdistystoimijoille sekä viranhaltijoille ja luottamushenkilöille. 4.12. pidettiin kylien neuvottelukunnassa kylätoimijoille oma kysely. 5.2.2015 jatkettiin yhdistysillalla, jossa esiteltiin kyseleiden tuloksia ja sovittiin seuraavista askelmerkeistä. Yksi yhdistyksiä kiinnostaneista aiheista oli työllistäminen, jonka tiimoilta järjestettiin info-tilaisuus 24.3. Kulttuurin ja ympäristön teemoista keskusteltiin 13.8. Myös kylien neuvottelukuntakokouksissa 5.3. ja 19.5. ja 25.8. käytiin läpi ohjelmaa. Toimenpide-ehdotusluonnokset lähetettiin yhdistyksiin, viranhaltijoille ja luottamushenkilöille kommentoimalla 3.11. ja niitä käsiteltiin myös kylien neuvottelukunnan kokouksessa 5.11. Toimenpide-ehdotuksia käsittelevä yhdistysilta pidettiin 14.12. Ohjelmaa kommentoitiin matkan varrella myös sähköpostitse viranhaltijoiden kanssa sekä mm. facebook-ryhmissä Kylien neuvottelukunta, Haloo Mynämäki ja Mynämäki 2020.

Saadut mielipiteet, lausunnot ja keskustelutilaisuuksien muistiinpanot on huomioitu yhdistysohjelman työstämisessä. Keskeisimmät konkreettiset näkökulmat painoutuivat:

1. Osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien kehittämiseen
2. Yhdistystoiminnan resursseihin, toimintakulttuuriin ja osaamiseen
3. Mynämäen ympäristön ja kulttuurin potentiaalin hyödyntämiseen
4. Paikallisuuden ja kestävä kehityksen edistämiseen
5. Kolmannen sektorin rooliin palveluiden tuottajana ja työllistäjänä

Näihin panostamalla edistetään ohjelman toteutumista. Käytännössä yhdistysohjelman kehittämisajatukset tiivistyvät viimeisten sivujen strategiseen linjaukokonaisuuteen ja 31 toimenpide-ehdotukseen ja kehittämisideaan.

Ohjelma hyväksytään Mynämäen kunnanhallituksessa.

KOHTI KUMPPANUUSYHTEISKUNTAA

Tulevaisuuden kunnan päätehtävä on huolehtia asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen elämisen mahdollisuuksista. Hallitus edistää tulevaisuuden kunnan roolin muuttumista palvelujen järjestäjästä yhä vahvemmin alueensa elinvoiman, yrittäjyyden ja työllisyyden edistäjäksi. Hallitus lisää kuntien päätösvaltaa erityisesti elinvoimaan liittyvissä asioissa ja vahvistaa paikallista vastuunottoa, harkintaa ja päätöksentekoa. (...) Hallitus lisää kuntalaisen ja lähiyhteisöjen omaa vastuuta yhteiskunnan haasteiden ratkaisemisessa. (Lainaus Sipilän hallitusohjelmasta).

Sipilän hallitus päätti irrottaa sote-palvelujen järjestämisen ja tuottamisen kokonaan irti kuntarakenteesta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kuntien tehtävät, luonne ja merkitys muuttuvat myös paikallisena yhteisönä ja demokratiayhteisönä enemmän kuin vuosikymmeniin. Toisaalta esimerkiksi hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta säilyy edelleen kuntien tehtävissä ja tässä työssä ne tarvitsevat edelleen yhteistyötä – jopa entistä enemmän – yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Jo ensimmäisissä ohjelman palavereissa Mynämäen viranhaltijoiden kanssa esille nousi vahvasti termi kumppanuus.

Myös uusi vuoden 2015 alusta asteittain voimaan astuva kuntalaki vaikuttaa kuntien rooliin; mielenkiintoinen yhdistysohjelman kannalta on erityisesti velvoite kuntastrategioiden tekemiseen. Tässä etenkin kirjaus asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista sekä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittämistä ovat kansalaistoiminnan – ja yhdistystoiminnan –ydintä.

Kuntien tehtäviä uudistuksen jälkeen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Paikallisen identiteetin ja demokratian edistäminen

Elinvoiman edistäminen

Opetus- ja kulttuuripalvelut, mm.

- varhaiskasvatus
- esiopetus, perusopetus, lisäopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta
- lukiokoulutus
- ammatillinen koulutus, ammatillinen aikuis-koulutus
- vapaa sivistystyö, yleinen kulttuuritoiminta, teatterit, orkesterit, museot
- liikunta, nuorisot
- kirjasto- ja tietopalvelu

Tekniset palvelut, mm.

- maapolitiikka
- kaavoitus ja maankäytön suunnittelu
- liikenne, joukkoliikenne ja väylät
- vesihuolto
- jätehuolto
- energiantuotanto ja -jakelu
- rakennusvalvonta
- asuntotoimi

Yleinen toimiala, mm.

- elinkeinoelämän edistäminen
- yhdistysten ja vapaan kansalaistoiminnan tukeminen
- työllisyyttä edistävät palvelut
- energiahuolto
- satamat
- tietoverkkojen rakentaminen ja ylläpito

Muut palvelut, mm.

- maaseutuhallinto
- pitkäaikaistyöttömien työllistämismuutokset

Kaija Majosen/Kuntaliitto mukaan

Kuntien roolit

	Hyvinvointirooli	Elinkeinorooli	Yhteisöjen alusta-rooli	Perinnerooli
Jäsentävä idea	Ennaltaehkäisy	Uuden luominen	Yhteen-kokoaminen	Symbolit
Kunnan toiminnan painotus	Maankäyttö, kulttuuri ja vapaa-aika vapaaehtoistyö	Työllisyys ja elinkeinot	Järjestöjen ja talkootyön alusta	Pitää yllä identiteettiä
Seuraukset	Hyvinvoinnin laaja ymmärtäminen	Uusia elinkeinoja – toisinaan lauenneita riskejä	Vapaaehtoistyöhön nojaaminen	Jollain aikavälillä lakkaa olemasta
Termit	"Kukoistus"	"Kipinää"	"Koollekutsuja ja verkostojen luoja"	"Kylät, nimet ja vaakunat"
Toiminta-kulttuurissa olennaista	Ihmisten aktivointi ja toimivat työnjako suhteessa muihin palvelu-organisaatioihin	Uskallus ja epäonnistumisen sietäminen – valittamisen kulttuurin sammuttaminen	Yhteistyö ja joustavuus	Hiljainen luopuminen, identiteettien saattaminen osaksi uusia kuntia

Arto Haveri/Tampereen yliopisto

Millaisia yhteistyömuotoja julkisella ja kolmannella sektorilla voi olla?

Tulevaisuuden kunnan rakentaminen edellyttää myös kuntalaisen roolin muuttumista.

Aktiivinen kuntalainen on tulevaisuuden kunnassa kehittämiskumppani, omistaja ja palvelujen suunnittelija ja kehittäjä. Kuntalainen ei ole vain oikeuksistaan kiinni pitävä asiakas, vaan aktiivinen osallistuja.

*Kunta kannustaa ja vahvistaa aktiivisuutta osallistamalla kuntalaisia päätöksenteossa, tukemalla asukkaiden kehittämisside-
oita ja yhteisöllisyyttä.*

1. Vapaamuotoinen yhteistyö: esimerkiksi yhdistysfoorumi

- foorumi toimii neuvotteluyhteytenä yhdistysten ja kunnan välillä
- yhdistykset voivat osallistua toiminnan ja kehittämisen suunnitteluun keskustelukumppaneina, asiantuntijoina ja neuvonantajina
- foorumi voi olla avoin kaikille yhdistyksille tai se voidaan koota teemoittain tai sektoreittain
- foorumilla ei ole juridista vaikutusta kunnan päätöksiin vaan loppukädessä kunta itse tekee päätökset

2. Sopimusperusteinen palvelukumppanuus

- tarkoittaa kunnalle yhtä palvelutuottamisen tapaa kunnan oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen rinnalla
- mahdollistaa yhdistyksille ja järjestöille palvelutuotannon
- palvelukumppanuus ei ole kunnan palvelujen ulkoistamista vaan avustusta, jolla tuotetaan kunnan palveluita ja tuetaan yhdistyskumppanin toimintaa
- vaatii sopimuksen lisäksi luottamusta ja sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin

3. Muita keinoja

- lisätään ja muokataan kansalais- ja yhdistystoiminnan roolia suhteessa kuntiin
- kehitetään osaamista sekä päätöksentekijöiden että yhdistysten keskuudessa. Koulutusta tarvitaan uudenlaisesta vuorovaikutuksesta ja uusista toimintatavoista – niin julkisella sektorilla kuin yhdistyksissäkin
- toimijoiden vastuut ja valtuudet on sovittava jo etukäteen
- kuntien strategioihin pitää jo uuden kuntalainkin mukaan kirjata suunnitelmia kuntalaisten osallisuudesta – yhdistysohjelma voi olla tässä yhtenä pohjapaperina
- avoimen viestinnän avulla toimijat tietävät entistä paremmin mitä kukin tekee, se lisää myös yleisemmin yhdistysten ja kunnan tunnettua

Ympäristö –ja kulttuuri-illassa pohdittiin muun muassa kunnan luonto –ja kulttuurikohteiden kehittämistä ja markkinointia.

Miksi kumppanuuteen kannattaa panostaa?

Yhdistysten ja kunnan/seurakunnan kumppanuudessa on kyse kolmannen sektorin ja julkisen sektorin välisestä yhteistyöstä, josta on hyötyä kaikille osapuolille. Osapuolet määrittelevät yhdessä yhteisen tavoitteen ja ovat neuvotteluissa samanarvoisia. Toimijat ovat myös vastuussa toisilleen toiminnastaan.

Yhdistyksillä on omaa asiantuntijatietoa, jota julkinen sektori voisi hyödyntää suunnittelussa ja kehittämisessä. Asiantuntijuuden lisäksi yhdistykset toimivat edunvalvojina, palvelutuottajina, vapaaehtoistoiminnan tuottajina ja vertaistoimijoina.

Yhdistyksillä ja kunnalla/seurakunnalla on yhteisiä tavoitteita – kuten esimerkiksi terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen – sekä yhteisiä asiakkaita eli asukkaat.

Yhdistyksillä ei ole samanlaisia lakisääteisiä velvoitteita kuin kuntasektorilla, joten niiden toiminta on joustavampaa kuin kuntien. Monet yhdistykset tuottavat palveluja meiltä meille –periaatteella, jolloin palvelut voidaan räätälöidä hyvin asiakaslähtöisesti.

Yhdistykset pystyvät tarjoamaan monia sellaisia palveluja – kuten esimerkiksi vertaistoimintaa ja koulutusta – joita kunta ei tarjoa.

Kunta on palvelujen järjestämisessä ja palvelumarkkinoiden luomisessa tärkein toimija, joten yhdistykset tarvitsevat kuntia etenkin palvelutuotannon saralla.

Yhdistysten ja kunnan/seurakunnan kumppanuus on tärkeää etenkin erityisryhmien oikeuksien turvaamisessa ja haasteellisessa elämäntilanteessa olevien ihmisten auttamisessa.

Siis mitä kumppanuudella oikeasti tarkoitetaan?

Keskustelukumppanuus tarkoittaa esimerkiksi alueellisia toimielimiä, joissa viranhaltijat, luottamushenkilöt ja yhdistykset keskustelevat saman pöydän ääressä. Mynämäellä tällä tavoin toimii vaikkapa kylien neuvottelukunta.

Kehittämis- tai suunnittelukumppanuus pyrkii yhteistyön konkreettiseen suunnitteluun ja toiminnasta ja työnjaosta sopimiseen. Esimerkiksi tällä ohjelmalla on tällaisia tavoitteita.

Kumppanuus voi olla palvelujen tuottamista ja pidemmälle vietyä budjettikumppanuutta, kuten Rovaniemen aluelautakunnissa. **Budjettikumppanuus** voi olla myös osallistuvaa budjetointia.

Toimijakumppanuutta on arkinen aherrus ja kuntayhteistyö vaikkapa urheiluseura- ja kulttuuripuolella Mynämäessä. Hyvä esimerkki on myös Kylätalo Mietola. Toimijoilla on yhteinen tavoite, sovitaan tasaveroisina osapuolina työnjaosta ja vastuista.

Kumppanuutta rakennetaan tapaus-, teema tai aluekohtaisesti. Se on perinteistä yhteistyötä pidemmälle vietyä yhteistä toimintaa osapuolten kesken. Yhteistyössä ajallinen kesto on usein epäselvää, samoin yhteisiä tavoitteita ei ole määritelty niin tarkkaan.

MYNÄMÄEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Mynämäki on noin 8000 asukkaan kunta, joka kuuluu nykyään Turun seutukuntaan. Maaseudun kehittämisen näkökulmasta se on edelleen Ravakka ry:n aluetta eli sitä kautta viiteryhmänä on Vakka-Suomi. Matkaa Turkuun on kunnan keskustasta kolmisenkymmentä kilometriä. Kuntaan on muuttanut paljon muualla töissä käyviä, joskin aivan viime vuosina Mynämäki on kärsinyt lievää muuttotappiota.

Mynämäen kunta on kasvanut kuntaliitoksien myötä kahteen otteeseen. Karjala liittyi Mynämäkeen vuonna 1977, Mietoinen vuonna 2007. Pinta-alaltaan kunta on varsin laaja ja maisemakavaltaan maaseutumainen. Ääripäissä ovat Mietoistenlahden rannikkoalue ja toisaalla Kurjenrahkan kansallispuiston erämaisemat.

Kunta ja 3. sektori ovat tehneet perinteisesti paljon yhteistyötä. Muun muassa urheiluseuroilla on ollut tiivis yhteys omaan toimialaan kunnassa jo kauan, samoin yhdistysten kanssa on yhteistyötä tehty paljon myös esimerkiksi nuorisotyössä ja kulttuuripuolella.

Aivan viime vuosina on esille noussut myös kylätoiminnan vahva rooli kunnan yhteistyötahona. Jälkimmäinen on realisoitunut etenkin vuonna 2012 käynnistyneenä kylien neuvottelukuntana, jossa kylien edustajat, kunnan viranhaltija ja johtavat luottamushenkilöt käyvät läpi ajankohtaisia asioita saman pöydän ääressä. Samoin kunnan ja kylien edustajat ovat edistäneet yhdessä kunnan asukashankintaa muun muassa yhteisillä messuesiintymisillä. Myös kylillä sijaitsevat kunnan omistamat tilat ovat käyttäjille ilmaisia. Kunta-kylä –yhteistyö on tuonut mukanaan myös kaksi Varsinais-Suomen kyläyhteisöä –titteliä.

Kunnan ja kolmannen sektorin yhteistyön syventäminen jäsentyneemmäksi kumppanuudeksi on kiinnostanut kuntaa jo ennen tämän ohjelman kirjoittamista. Yhdistyksiä on kutsuttu koolle sopimaan mm. palveluyhteistyöstä. Käytännössä tapaamisen ajoitus ei onnistunut parhaalla mahdollisella tavalla ja tuloksia ei juurikaan tapaamisesta saatu.

Toisaalta yhteistyötä yhdistysten kanssa on ollut jo ennenkin ja uusia toiminnan muotoja on syntynyt tapauskohtaisesti. Mukana on (ainakin Varsinais-Suomessa) hyvin innovatiivisia toimintatapoja.

Kylätalo Mietola syntyi tiiviissä kunnan ja yhdistysten vuoropuhelussa. Entistä kunnantaloa voidaan pitää hienona esimerkkinä tilan kumppanuudesta: saman katon alla on nuorisotila, aamu- ja iltapäivätoimintaa, itsepalveluperiaatteella toimiva kirjasto sekä yhdistysten omat tilat. Tiloissa on toiminut myös kesäkahvila. Yhdistykset voivat kuitata vuokria talkootyöllä.

Toinen mielenkiintoinen tapaus on Mietoisten maamiesseurantalon ja Pyhen koulun yhteistyö eli kunta vuokraa Maamiesseuralta salia koulun sisäliikuntakäyttöön. Pyhen koulu saa tarvitsemansa tilan ja yhdistys maksavan vuokralaisen. Maamiesseura on hyödyntänyt tilojen kunnostuksessa myös avustuksia.

STRATEGINEN SUUNNITTELU JA KOLMAS SEKTORI

Mynämäen kunnan strategisessa suunnittelussa löytää monia viittauksia kolmannen sektorin kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Palveluiden kehittämisen strateginen pitkän aikavälin tavoite on tehokas ja toimiva palvelurakenne. Kun tätä avataan, löytyy seuraavia selkeitä viittauksia yhdistysten kanssa tehtävään yhteistyöhön:

- toimiva yhteistyö kuntien ja 3. sektorin kanssa
- hankerahoituksen käyttäminen kehittämistyössä
- kuntalaisten/ yhdistysten omaehtoisen työn tukeminen

sekä hiukan epäsuoremmin:

- kiinteistöjen/toimitilojen tehokas käyttö
- ennaltaehkäisevien palvelujen merkityksen ymmärtäminen

jossain määrin myös:

- eri toimijoiden selkeät roolit
- uudistuvat toimintatavat/toimintojen kriittinen arviointi ja jännevä päätöksenteko

Yhdyskuntarakenteen kehittämisessä nostetaan selkeästi esille maaseutumaisuus. Siinä tavoitteeksi asetetaan kunnan kehitystä edistävä yhdyskuntarakenne, jossa tunnustetaan sekä elinvoimainen kuntakeskus että kyläkeskukset. Asukasluvun kasvu on keskeinen päämäärä. Menestystä saavutetaan:

- pitkäjänteisellä ja strategisella maankäytösunnittelulla/maapoliittisella ohjelmalla
- kaavoituksen joustavuudella
- olemassa olevan infran tehokkaalla hyödyntämisellä
- tarjoamalla asuntoja ja tontteja ympäri kuntaa
- hakemalla evästyksiä kylälieden omaehtoisesta kehittämisestä ja kyläsuunnitelmista
- dynaamisella kuntamarkkinoinnilla

Elinkeinopolitiikkakin koskettaa yhdistysmaailmaa – etenkin kyliä - ainakin Hinku-kunnan imagon hyödyntämisen osalta. Kunnan tulisi ensisijaisesti hyödyntää lähienergiaa, lähiruokaa ja muitakin paikallista tuotantoa hankinnoissa.

MYNÄMÄEN SEURAKUNTA JA KOLMAS SEKTORI

Mynämäen seurakunnalla on perinteisesti monenlaista yhteistyötä yhdistysten kanssa. Yhteistyö ei ole kuitenkaan kovin suunnitelmallista, sillä sitä tehdään pääasiassa tarpeen mukaan ja tapauskohtaisesti. Kunnan kanssa yhteistyö on säännöllistä etenkin kulttuuripuolella ja tietyissä keskeisissä vuotuistapahtumissa.

Käytännössä yhdistisyhteistyössä on kyse ollut mm. siitä, että Martat ovat olleet hoitamassa tilaisuuden kahvituksia tai Eläkeläiset opastamassa tiekirkkotoiminnan merkeissä. Vastineeksi yhdistykset ovat sitten saaneet esimerkiksi käyttää veloituksetta seurakunnan tiloja – joita on itse asiassa varsin paljon, sillä Mynämäen seurakuntaan ovat liittyneet sekä Karjalan että Mietoisten seurakunnat ja niiden mukana on tullut sekä varsinaisia kirkkorakennuksia että muita tiloja, kuten leirikeskusta ja vanhoja pappiloita.

Vapaaehtoistyöllä sinänsä on ollut jo pitkään tärkeä merkitys osana seurakunnan toimintaa. Diakoniatyö tekee esimerkiksi ystävätyössä läheistä yhteistyötä SPR:n kanssa. Myös MLL:n perhekahvilatoiminta on lapsi- ja perhetyön keskeinen yhteistyökumppani. Lippukunta Mynämäen Maahiset ry puolestaan järjestää vapaaehtoisvoimin ison osan seurakunnan toimintaan kuuluvasta lapsi – ja nuorisotoiminnasta.

2000-luvun seurakunnalle on joka tapauksessa tärkeää jalkautua kentälle, olipa kyse sitten perheiden kanssa tehtävästä työstä, metsäkirkkotoiminnasta tai vaikkapa toimijoita kokoavasta kyläportaalista, jonka perustamista seurakunta oli aikoinaan aktiivisesti tukemassa Mietoisisissa. Salibandyripari on ainutlaatuinen jopa Suomen mittakaavassa.

Kuten muukin yhteiskunta, myös kirkko ja seurakunnat kärsivät alati tiukentuvasta taloudesta ja tämä on heijastunut etenkin työntekijäresursseihin. Uusien tehtävien myötä ei perusteta uusia virkoja. Tällöin erilaiset vapaaehtoisvoimat yhteistyökumppaneina ovat hyvinkin tarpeellisia. Mutta miten heitä tulisi palkita? Tai kouluttaa?

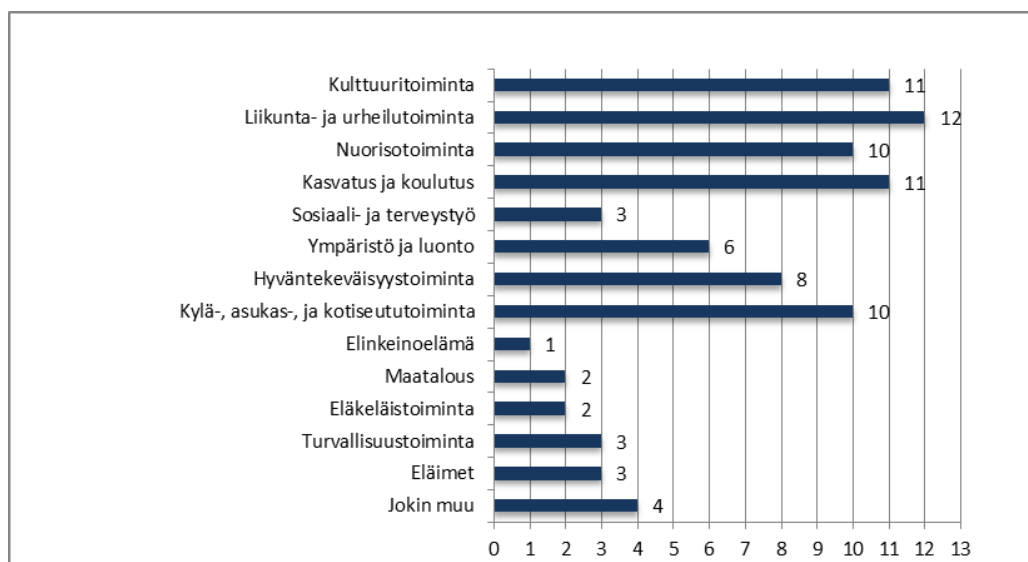
Seurakunnassa ei toisaalta pidetä mahdottomana sitäkään, etteikö osa seurakunnan tulevaisuuden palveluista voisi hoitua myös esimerkiksi yhdistyksiltä hankittavana ostopalveluna. Olennaista on joka tapauksessa entistä laajempi verkottuminen muiden toimijoiden kanssa.

Summauksena yhdistisyhteistyön keskeisiä rajapintoja ovat siis ainakin: tilojen käyttö, vapaaehtoistyön kehittäminen, yhteistyö tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämisessä. Tulevaisuudessa mahdollisesti myös ostopalveluyhteistyö.

MYNÄMÄEN YHDISTYSTEN NYKYTILA

Mynämäessä on patentti- ja rekisterihallituksen mukaan 184 yhdistystä. Käytännössä reilu kolmasosa näistä toimii edelleen aktiivisesti. Mynämäen yhdistysten nykytilaa ja tulevaisuutta sekä kunnan, seurakunnan ja 3.sektorin yhteistyötä kartoitettiin ohjelmaa tehdessä kyselyllä, joka lähetettiin noin 60 yhdistykselle, joille löytyi sähköpostiosoite. Vastauksia saatiin 25 eri yhdistyksestä. Vastaava kysely tehtiin kunnan 35 luottamushenkilölle, joilta saatiin yhteensä 8 vastausta. Alla oleva yhdistysten nykytilan kuvaus pohjautuu kyselyissä ja yhdistysilloissa esiin tulleisiin tietoihin.

Mynämäen yhdistysten toiminta painottuu liikunta- ja urheilutoimintaan, kulttuuritoimintaan, kasvatukseen ja koulutukseen sekä nuorisotoimintaan. Kylä-, asukas- ja kotiseututoiminta sekä hyväntekeväisyystoiminta ovat alueella vahvaa. Tavanomaista on, että yksi yhdistys edistää samanaikaisesti useampia toimintoja. Paikallisesti kylien tai entisen kuntajaon alueella toimivia yhdistyksiä on enemmän kuin koko kunnan alueella toimivia. Valtaosa yhdistyksistä toimii ensisijaisesti myös muiden kuin oman jäsenistönsä hyväksi.

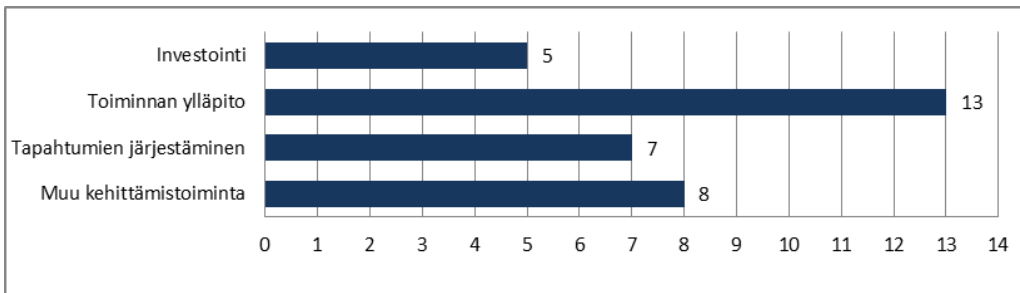
Mynämäen yhdistysten toimialat

Mynämäessä yhteistyö on luonteva tapa toimia. Kyselyyn vastanneista yhdistyksistä liki 90 % tekee yhteistyötä toisen yhdistyksen kanssa järjestäen erilaisia tapahtumia, retkiä ja matkoja, näyttelyitä, seminaareja, koulutuksia ja kursseja. Yhteistyötä tehdään myös asioihin vaikuttamisen, opastustoiminnan, tiedottamisen, rahoituksen, projektien, asukashankinnan sekä tilojen ja tavaroiden vuokrauksessa.

Vaikka yhteistyötä tehdään paljon, uusia yhteistyömuotoja toivotaan kehitettävän erityisesti nuorten kanssa tai nuoriin liittyvissä toimissa. Kotiseutuun ja kulttuuriin liittyviä hankkeita sekä tapahtumia halutaan jatkossa suunnitella nuorille ja nuorten kanssa sekä toimia niiden rahoittajana. Lisäksi yhteistyötä nuoriso- ja harrastustoimintaa tarjoavien kanssa halutaan tiivistää monessa yhdistyksessä. Lasten ja nuorten harrastusten päällekkäisiä harjoittelukojoja halutaan jatkossa vähentää yhteisillä suunnitteluilla ja kokoontumisilla.

Kunnan ja seurakunnan kanssa tehdään yhteistyötä ja se koetaan melko toimivaksi. Aloitteita yhteistyölle on syntynyt puolin ja toisin. **Keskinäisen yhteistyön kehittämisessä tapaamiset ja keskustelut sekä suunnittelu-yhteistyö nähdään tärkeinä. Kunnassa voitaisiin lisätä vastikkeellisuusperiaatteella tapahtuvaa palvelutuotantoa, jossa kunnan tilojen käyttöä voitaisiin korvata esimerkiksi talkoilla. Kunnan ja seurakunnan kanssa tehtävä yhteistyö voisi olla myös kehittämis- ja ideointiapua.**

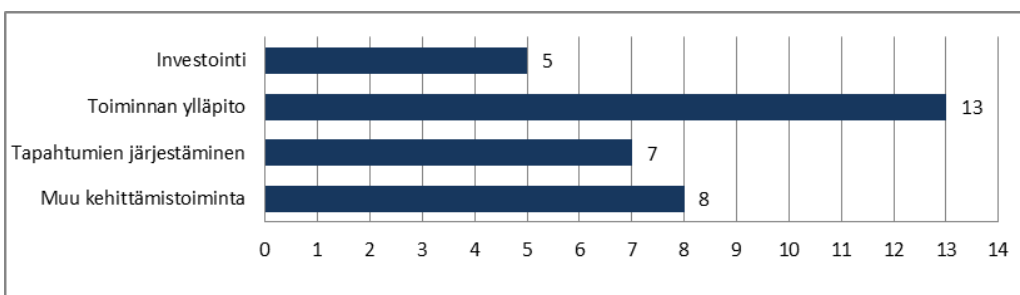
Järjestöt toimivat usein hyvin pienillä, vapaaehtoisvoimin kerätyllä budjetilla. Kunnan antama taloudellinen tuki saattaa olla hyvinkin merkityksellinen yhdistyksen toiminnan jatkuvuuden kannalta. Kunnat tukevat yhdistyksiä myös tilojen suhteen, joko antamalla tilat käyttöön ilmaiseksi, pientä korvausta tai vastikkeellisuusperiaatteella. Mynämäessä kunta tukee yhdistyksiä vuosittaisilla avustuksilla. Kyselyn mukaisesti avustuksia on haettu moneen tarkoitukseen.

Yhdistysten hakemien avustusten käyttötarkoitus

Yhdistyksen toiminnan aktiivisuus ja vaikuttavuus ovat aiempaa vahvemmin mukana avustuspäätöksissä myös Mynämäessä. **Kunnan toiveena onkin, että yhdistykset panostaisivat avustushakemuksiin ja miettivät yhteisiä avustushakujia** erityisesti siinä tilanteessa, kun hakijat ovat saman asian tai toiminnan alla toimivia.

Ensimmäisessä yhdistysillassa Mynämäen eläkeläisjärjestö esitti tarpeensa kohtuuhintaisempien tilojen saamiseksi. Muutoin tila-asiat koettiin olevan melko hyvällä mallilla. Kyselyyn vastanneista yhdistyksistä pääosalla on joko vuokrattu tai kunnan, seurakunnan tai muun tahon käyttöön antama tila (Kuva 3.). Yhdistykset vuokraavat tai antavat tiloja toistensa käyttöön. Koulut ovat tiloja, joiden käyttöä voitaisiin laajentaa muuhunkin kuin koulutoimintaan, yhdistysten ja kunnan yhteistyönä.

Yhdistysten tilat

Kyläkoulujen käyttöasteen nostamista voisi miettiä esimerkiksi kehittämällä kouluille erilaista ohjelmaa ja käyttötarkoituksia (kerhotoimintaa, leiritoimintaa, taidenäyttelyitä, majoitustoimintaa jne.) esimerkiksi kesäaikaan tai viikonloppuisin. Tämän ohjelman laadinnan aikana Mynämäen kunnan kolme kyläkoulua esitettiin lakkautettavaksi. Koulupalvelut jatkuvat kuitenkin ennallaan, ainakin toistaiseksi. Koulun tilojen käytön kehittäminen toisi kylille ja kuntakeskukseen uudenlaista, elinvoimaa ja hyvinvointia tukevaa toimintaa ja mahdollisesti uusia palvelujakin.

VASTAAJIEN TOIVEITA KUNNAN JA YHDISTYSTEN YHTEISTYÖN KEHITTÄMISEKSI:

"Kunta voisi tukea yhdistyksen toimintaa sopivaksi katsomillaan talkootyöprojekteilla, palokuntayhdistyksellä on kyky mobilisoida miehiä esim. ongelmapien kaatoon, raskaiden esineiden siirtoon yms. toimintaan, joka monesti hankitaan kalliimpina ostopalveluna..."

"Yhdistykset/ 3. sektori otetaan mukaan suunnitteluun ja annetaan myös palautetta jo toteutuneista yhteistyömuodoista, mm. yhteiset rakentamis-/sisustamismessut. Pienimuotoista palvelutuotantoa lisää, vastikkeellisuusperiaatteella eli kunnan tilojen käyttöä vastaan toteutuu tietty toiminto."

"Pääallekkäisten toimintojen poistaminen ja ostopalvelusopimusten lisääminen ja kehittäminen kunnan ja seurakunnan kanssa. Yhteistyön ja avoimuuden lisääminen."

"Toivomme yhteistyötä ympäristöasioiden valmistelussa."

"Yhdistysilloja vähintään kerran vuodessa, missä voitaisiin keskustella yhdistyksen asioista, tulevista tapahtumista yms. "

"Arvostusta"

"Kunnassa pitäisi olla yksi yhdistysten yhteyshenkilö, jolla olisi kaikkien yhteystiedot, yleiskuva kunnan järjestöistä/ yhdistyksistä ja järjestäisi yhteisiä iltoja yms (voi olla vaikka urheiluseurojen oma ja sitten muitten yhdistysten oma) "

"Pääallekkäisten toimintojen poistaminen ja ostopalvelusopimusten lisääminen ja kehittäminen kunnan ja seurakunnan kanssa. Yhteistyön ja avoimuuden lisääminen."

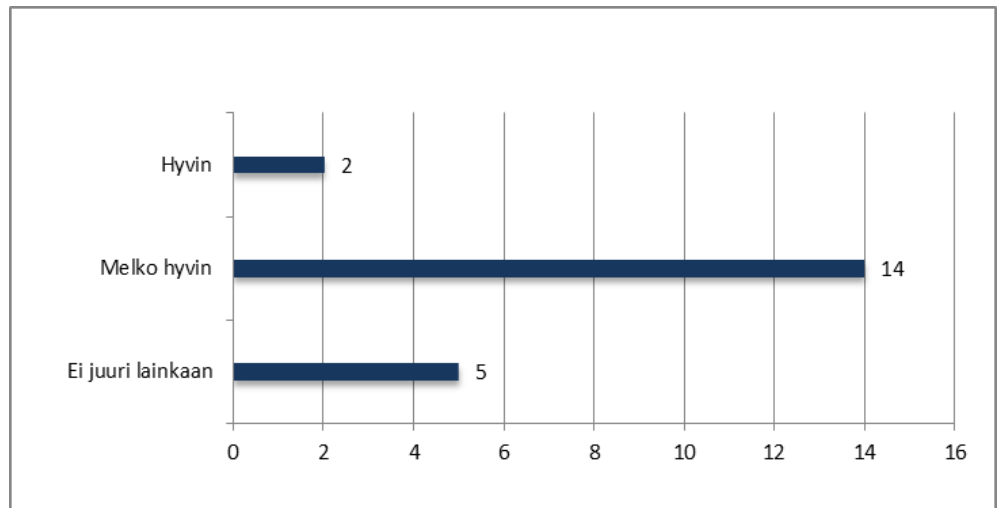
"Säännöllisempi, vaikka pienikin, taloudellinen tuki, kehittämispäivä ja -ideoita myös kunnan puolelta."

"Liikunta ja luentotilojen edullinen saanti."

Tietoa omasta toiminnasta Mynämäen yhdistyksissä jaetaan pääsääntöisesti sähköpostin, jäsenkirjeen ja paikallislehden kautta. Yhteisinä tiedottamiskanavina kunnassa toimii erittäin aktiivinen HALLO –Mynämäki Facebook-sivusto sekä samoilla sivustoilla toimiva Mynämäki 2020 –ryhmä Facebook-, jossa keskitytään eritoten Mynämäen kehittämiseen. **Tiedottamista ja yhteismarkkinointia toivottiin edelleen kehitettävän yhteistyössä kunnan ja yhdistysten kesken.**

Yhdistykset nähdään Mynämäessä tärkeänä voimavarana erityisesti yhteisöllisyyden ylläpitäjänä, vapaaehtoisuuden edistäjinä sekä hyvinvoinnin lisääjinä (henkinen hyvinvointi, fyysinen hyvinvointi, välittäminen ja vertaistuki). Yhdistystoiminnalla on tärkeä rooli asukkaiden viihtyvyyden edistäjänä. Yhdistykset ovat myös hyviä kanavia lähidemokratian ja osallisuuden edistämiseen toimiessaan asukkaiden äänen esille tuojia ja omien alueidensa asiantuntijoina.

Yhdistykset Mynämäessä ovat aktiivisia kunnan tai seurakunnan päätöksentekoon vaikuttamisessa. Useimmiten asioita ajetaan yhdistysten yhteistyössä tai luottamushenkilöiden kautta sekä olemalla mukana asioiden valmisteluissa. Asioiden nostaminen julkiseen keskusteluun nähdään näiden ohella tärkeäksi ja käyttökelpoiseksi vaikuttamiskeinoksi, ja sitä on myös käytetty. Pääsääntöisesti yhdistystoimijat kokevat, että heidän äänensä kuuluu kunnan päätöksenteossa ja kehittämistoimissa melko hyvin. Osa toimijoista ei koe tulleen kuulluksi juuri lainkaan. Vaikutusmahdollisuuksia tulisi kehittää edelleen lisäämällä avointa tiedottamista asioiden valmistelusta sekä asukaskyselyjä ja kuulluksi tuleminen keinoja eri kanavia käyttäen.

Yhdistystoimijoiden äänen kuuluminen kunnan tai seurakunnan päätöksenteossa.

Mynämäen yhdistykset toivovat, että heitä kuultaisiin erityisesti yhdistysten osaamisalueita koskevissa sekä toimintaedellytyksiin vaikuttavissa tila- ja avustusasioissa. **Mynämäen yhdistykset ovat kiinnostuneita ottamaan osaa myös kunnan markkinointia, kaavoitusta, harrastusmahdollisuuksia, ympäristöasioita, kouluja ja bussireittejä koskevaan suunnitteluun.**

Mynämäen yhdistyksissä on monenlaista osaamista ja asiantuntemusta – muun muassa luontoon, ympäristöön, taiteeseen, musiikkiin, kotitalouteen, kerho- ja opastustoimintaan, perinteen keruuseen ja hanketoimintaan liittyen. Yhdistysten tieto-taitoa voitaisiin edistää esimerkiksi vapaaehtoistoimijoiden vaihdolla ja yhteisillä koulutuksilla joko kunnan tai yhdistysten itsensä järjestäminä.

Yhdistysten tarjoamat palvelut ovat tähänkin asti olleet luonteeltaan muita palveluja tukevia ja avustavia. Sellaiseksi ne mielletään Mynämäessä jatkossakin. Mynämäessä kunta ja seurakunta ovat laatineet palvelusopimuksia yhdistysten kanssa mm. nuoris- ja kerhotoiminnan järjestämisestä, nuorisotilojen valvonnasta ja urheilukentän hoidosta. Palvelujen tuottamisessa yhdistykset näkevät ensisijaiseksi roolikseen toimia kysynnän ja tarjonnan yhdistäjänä, ja seuraavaksi palvelujen tuottajana. Yhdistykset toimivat myös alueen tarpeiden esille tuojina sekä palvelutarpeiden ja – tarjonnan kartoittajana ja esiintuojana. Pienimuotoiset palvelusopimukset kuitenkin kiinnostavat yhdistyksiä. Yli puolet vastanneista (13/24) olisi kiinnostunut tuottamaan jonkin sovitusti pienimuotoisen palvelun tuottamisesta jatkossa.

Mynämäessä yhdistysten palvelutoiminnan ei nähdä juuri vääristävän kilpailuja. Luottamushenkilöiden mukaan yhdistysten kiinnostavuutta palvelujen tuottajina tukee se, että yhdistykset luovat yhteisöllisyyttä, ovat joustavia ja lisäksi yhdistyksistä löytyy aatteellista energiaa, innostusta ja kutsumuksellisuutta. **Palveluiden tuottaminen voi olla hyödyllistä yhdistyksille monin tavoin. Sen kautta yhdistyksen on mahdollisuus hankkia lisä-rahoitusta toimintaan, osallistua hyvinvoinnin edistämiseen sekä toimia vaikuttajana omalla toiminta-alueellaan.**

Työttömien työllistäminen kiinnostaa yhdistyksiä Mynämäellä. Pienissä järjestöissä resurssit työllistämiseen ovat kuitenkin rajalliset. Työnantajana toimiminen tuo tähän omat haasteensa, samoin työtehtävien määrä: työllistettävälle ei välttämättä löydy yhdestä yhdistyksestä riittävästi työtunteja tai resursseja. Osalla Mynämäen yhdistyksistä on jo pidempiaikaista kokemusta ja osaamista työnantajana toimimisesta ja työllistämisestä. **Yhdistysten yhteisesti perustama työllistämisrinki hyödyttäisi sekä kuntaa että yhdistyksiä. Tosin työvoimapolitiittiset tukirahat ovat valitettavasti vähenemään päin.**

Yhdistyksillä mahdollisuus jopa täyteen palkkatukeen

Jos yhdistys palkkaa maksimissaan 65 prosentin työajalla henkilön, joka on viimeisen kahden vuoden ja neljän kuukauden aikana ollut kaksi vuotta työttömänä, palkkatuki on 100 % eli yhdistykselle ei käytännössä synny palkkauskustannuksia, opasti Anne Lautsamo Mynämäen järjestöohjelman työllistämisisillä.

PAIKALLINEN | 27.3.2015 klo 10:30

0

Vakka-Suomen Sanomien nettisivut 27.3.2015

MYNÄMÄEN YHDISTYSTOIMINNAN KEHITTÄMISEN NELIKENTTÄ

<p>Mitä voidaan vähentää?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Päällekkäisiä tapahtumia - Päällekkäisiä harrastusaikoja - Palvelujen keskittämistä - Toimien keskittymistä samoille henkilöille - Yhdistystoimintaan mukaan lähtemisen kynnystä 	<p>Mistä voidaan luopua?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sektorimaisesta & kaavamaisesta ajattelusta ja vanhoista toimintatavoista ”kohti kunnan ja kuntalaisen paras nyt” – toimintaa, etsimään rohkeasti uusia yhteistyökumppaneita, miettimään tilojen (esim. kyläkoulut) käyttöä uusilla tavoilla -Pessimismistä ja sisäänlämpiävyydestä osana mynämäkeläisyyttä
<p>Mitä uutta halutaan luoda?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tapahtumakalenteri kunnan sivuille - Kumppanuuspöydät – kaikki toimijat yhdessä suunnittelemassa - Paikallisten palvelujen, kohteiden yms. tuotteistamista & matkailullista hyödyntämistä - Kylien profiloitumista - Tapahtumia, myös pop-up -tyyppisiä - Elävä ja viihtyisä keskusta - Yhdistysfoorumeita ja -iltoja - Yhteisiä retkiä & koulutuksia - Vapaaehtoistoimijoiden vaihtoja yhdistysten kesken - Positiivinen imago ja kuva Mynämäestä nettisivuille – yhdistykset ja niiden tarjonta esillä - Asukashankintaa 	<p>Mitä pitää vahvistaa?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhdistysten ja päättäjien välistä keskustelua & tiedottamista & suunnittelua - Hanketoimintaa - Osaamista ja työnjakoa yhdistyksissä; mm. tiedotusvastaavat - Yhdistystoiminnan arvostusta - Toiminnan koordinoitua - Yhdistysyhteistyötä - Kyläsuunnittelua - Kylien neuvottelukunnan toimintaa - Nuorten mukaan saamista - Monikulttuurisuutta - Kotiseututietoutta - Varainhankintaa - Yhdistysten roolia työllistäjinä - Portaalimalli koko kunnan alueelle

YHDISTYSTEN TOIMINTAMALLEJA KEHITTÄMÄÄN

Miksi yhdistys on olemassa? Onko se olemassa jäseniään varten vai määritelläänkö sen tarkoitus ulkoapäin rahoittajan tai jonkun muun toimesta? Vai onko niin, että nykyhetkessä sen toiminta ei tunnu kiinnostavan enää ketään?

Kysymykseen on kaksi näkökulmaa – ja kaksi vastausta:

1. Yhteiskunnallinen näkökulma: yhdistyksillä ja järjestöillä on rooli hyvinvointiyhteiskunnan toimijana. Kunnat tarvitsevat 3. sektoria hyvinvoinnin ja terveyden tuottajakumppanina.

2. Yksilöllinen näkökulma: ihmiset tarvitsevat jatkossakin merkityksellistä elämää; henkistä hyvinvointia, mielekkyyttä, onnellisuutta ja yhteisöllisyyttä

Yhdistysten on tärkeä pohtia ja selkiyttää omia toimintoja, toimintaperiaatteita, arvoja ja tavoitteita alati muuttuvassa toimintaympäristössä. Yhdistyksen oman jäsenkunnan odotukset ja vaatimukset toiminnalle saattavat olla hyvinkin ristiriitaisia ulkoapäin tulevien odotusten kanssa. Osa yhdistyksistä suuntautuu entistä selkeämmin erilaisten palvelujen tuottajiksi, osa jatkaa perinteisen järjestötoiminnan perinnettä. Yhdistyksen tulee tehdä sitä, mikä tuntuu luontevalta ja mikä on sille ominaista. Joskus voi olla syytä miettiä toiminnan kehittämisen nimissä myös yhdistysten yhdistämistä.

Menestyvä yhdistys ei tarjoa jäsenistölleen pelkästään talkoita ja kokouksia. Olennaista olisi löytää kullekin yhdistysaktiiville väylä toteuttaa omaa kiinnostusta ja osaamista, ja toiminnan tulisi houkuttaa myös nuoria. 2000-luvun talkookulttuurissa arvostetaan muutakin kuin fyysistä työtä.

Yksi keskeisimmistä huomioitavista asioista liittyy osallistumiskulttuurin muutokseen: yhdistysten toimintaan ja vapaaehtoistoimintaan lähdetään mukaan entistä lyhytjännitteisemmin ja projektimaisemmin; yhdistystutkijat puhuvat läpivirtauksesta ja kevytosallistumisesta. Ilmiötä vastaan on vaikea taistella, joten sitoutumisen haikailun sijaan on pyrittävä läpivirtaamisen hallintaan. Yhdistyksissä voidaan esimerkiksi helpottaa nopeasti ja kevyellä rakenteella järjestettävien pop up –tyyppisten tapahtumien, tempausten ym. järjestämistä.

Omaa rooliaan pohtinut yhdistys profiloituu. Se tietää, missä se on hyvä ja mihin sen rahkeet riittävät. ”Kaikkea kaikille” ei voi olla sen toimintafilosofiana, mutta se ei estä yhdistystä tekemästä rohkeita kokeiluja ja hakemasta lisäoppia. Kaikkea ei ole pakko tehdä yksin, vaan asioita voidaan tehdä myös yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

OHJELMAN STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

1. Aktiivisten asukkaiden Mynämäki - osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia

Strategisia linjauksia:

- Asukkaiden hyvinvointi ylittää hallinnolliset sektorirajat
- Asukkaiden osallistaminen eri kanavia käyttäen – lisää asukkaiden kiinnostusta ja vastuunottoa
- Tekemisen demokratia –idea: Kunta antaa resursseja ja haastaa asukkaita oma-aloitteellisuuteen ja vastuunottoon

Toimenpide-ehdotuksia:

- * **Perustetaan toimijoita kokoavia teemallisia kumppanuuspöytiä & asiakasraateja**
- * **Kunnan yhdistykset kootaan vähintään kerran vuodessa yhdistysfoorumiin**
- * **Kylien neuvottelukunnan toimintaa kehitetään edelleen: mm. vuosittaiset kärkihankkeet ja myös keskustan edustaja mukaan**
- * **Vastuu järjestöyhteistyöstä osoitetaan tietyille viranhaltijalle ja toimielimelle kunnan organisaatiossa**

2. Yhdistystoiminnan perusasiat kunnossa

Strategisia linjauksia:

- Kunnan, seurakunnan ja yhdistysten tilat tehokkaaseen käyttöön
- Yhdistystoiminta on osaavaa ja näkyä ja kuuluu
- Yhdistyksille annettu tukieuro moninkertaistuu toimintana
- Yhdistykset huolehtivat uusien toimijoiden saamisesta ja perehdyttämisestä
- Hanketoiminta hyödyntää yhdistyksiä ja kuntaa
- Etsitään uusia – ja yllättäviäkin - yhteistyökumppaneita

Toimenpide-ehdotuksia:

- * **Yhdistysyhteistyötä kehitetään edelleen yhteissuunnittelulla; sekä toimintojen koordinoinnissa, resursseja kuten tiloja jakamalla että yhteisillä tapahtumilla**
- * **Yhdistykset päivittävät osaamistaan osallistumalla erilaisiin koulutuksiin ja jakamalla omaa osaamistaan toisille**
- * **Yhdistyksissä valitaan tiedotusvastaavat**
- * **Yhdistysten yhteystiedot pidetään ajan tasalla**
- * **Kunta jatkaa yhdistysten avustamista määriteltyjen kriteerien perusteella**
- * **Yhdistykset ja koulut ovat kehittämiskumppaneita**
- * **Kunta tukee hankkeita väliaikaisrahoituksella ja neuvonnalla**
- * **Hankkeista voidaan rakentaa useiden toimijoiden kokonaisuuksia (mm. Suomi 100, Avoimet kylät-päivä)**

3. Historian ja maiseman potentiaalın hyödyntäminen

Strategisia linjauksia:

- Maaseutumaisuus Mynämäen vahvuutena
- Paikallinen kulttuuri ja luonto entistä paremmin esille
- Keskustalla ja kylillä on vetovoimaa
- Kotiseutu tehdään kiinnostavaksi myös lapsille ja nuorille

Toimenpide-ehdotuksia:

- * Kehitetään kaikkien toimijoiden – kunta, yhdistykset, yrittäjät –voimin matkailua; reitistöjä (melonta, pyöräily), luontomatkaileu (Mietoistenlahti), kulttuurimatkaileu (Korvensuu, museot, Postitie). Tuotteistetaan ja markkinoidaan palveluja (esimerkiksi teatteripaketti). Kohteet selkeästi esille kunnan nettisivuille
- * Opastointiaan lisää toimijoita ja koulutusta
- * Kylien profiloitumista edistetään niiden osaamista ja vahvuuksia hyödyntäen: mm. Laajoen teatteri, Asemanseudun luonto ja taide, Mietoisten kirkonseudun liikunta, Pyhen tori, Tarvaisten tapahtumat jne.
- * Keskustan elävöittäminen ja kaunistaminen, toritoiminnan kehittäminen

4. Kolmas sektori palvelujen tuottajana ja työllistäjänä

Strategisia linjauksia:

- Kehitetään palvelusopimuskäytäntöjä julkisen ja kolmannen sektorin välillä
- Yhdistysten palveluntuottopotentiaali käyttöön
- Tukityöllistäminen on yhdistyksellekin mahdollisuus
- Edistetään paikallistaloutta

Toimenpide-ehdotuksia:

- * Järjestetään kumppanuuspöytiä, joissa kunta ja yhdistykset käyvät läpi mahdollisuuksia (osaaminen & tarve) tuottaa palveluja yhdessä
- * Kannustetaan yhdistyksiä tarjoamaan palvelujen toteuttamista (jo nyt mm. kerhotointi, tilavalvontoja) kunnalle ja seurakunnalle oman toiminnan varainhankintana
- * Järjestetään neuvontaa ja koulutusta yhdistysten palvelujen tuotteistamisessa; mm. kylätalot, kylämatkaileu
- * Järjestetään yhdistyksille neuvontaa ja koulutusta tukityöllistämässä, kootaan yhdistyksistä työnantajarinkejä

5. Paikallisesti ja kestävästi

Strategisia linjauksia:

- Lähi-ideologia toiminnan lähtökohtana: -energia, -koulut, -liikunta, -matkailu, -kulttuuri, -ruoka ...
- Olemassa olevien resurssien tehokas käyttö ja kehittäminen
- Vireät kylät ja koulut & oppilaitokset nähdään kunnan kehittämisresurssina
- Mynämäkeläisyys on myös monikulttuurisuutta
- Ympäristön viihtyisyys ja turvallisuus on kaikkien asia

Toimenpide-ehdotuksia:

- * **Hankinnoissa ja kulutusvalinnoissa pyritään tukemaan paikallisuutta ja paikallisia tuottajia**
- * **Ilmastoteot ohjenuorana: lisätään uusiutuvan energian käyttöä, panostetaan energiatehokkuuteen mm. yhteisissä tiloissa, jatketaan energiakävelyjä, vähennetään turhaa liikennettä**
- * **Tehdään yhteishankintoja, lainataan/vuokrataan tavaroita; perustetaan nettiin tavarapankki**
- * **Käytetään tehokkaammin ja innovatiivisemmin olemassa olevia tiloja: esimerkiksi koulujen kesäkäyttö, yhdistys-yritys –yhteistyö**
- * **Panostetaan nuorten monikulttuurisuuskasvatukseen; kansainväliset leirit, vaihdot, hankkeet ym.**
- * **Uusien asukkaiden hankintaan, vastaanottoon ja juurruttamiseen kehitetään välineitä (esim. kotiseuturetki, kyläportaali, hankkeet) kunnan, seurakunnan ja yhdistysten yhteisvoimin**
- * **Lapsia ja nuoria innostetaan ja osallistetaan yhdistystoiminnassa**
- * **Tuetaan kylien palveluja kyläsuunnittelun keinoin**
- * **Yhdistykset ovat aktiivisia asuinympäristön hoidossa; siivoukset, niitot, vieraslajien torjunta, lähiliikuntapaikkojen suunnittelu ja hoito**
- * **Yhdistykset laativat yhdessä kunnan ja viranomaisten kanssa suunnitelmia yhteistyöstä mahdollisten kriisien (myrskytuhot tms.) varalta**

OHJELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA

Mynämäen järjestöohjelmaa seurataan kerran vuodessa sitä varten järjestetyssä yhdistysfoorumissa, jonka Varsinais-Suomen Kylät ry sitoutuu järjestämään yhdessä Mynämäen kunnan kanssa. Yhdistykset seuraavat lisäksi oman alansa toimenpiteiden toteutumista omilla kokoontumisissaan mm. vanhusneuvostossa, nuorisovaltuustossa, ja kylien neuvottelukunnassa. Vastuu ohjelman toteuttamisesta on sekä kunnalla, seurakunnalla että yhdistyksillä itsellään. Osa toimenpiteistä koskee toimijoiden välistä yhteistyötä, osalla kehitetään kunkin omaa toimintaa. Olennaista ohjelman toteutumiselle on, että saman pöydän ääreen saadaan toimijoita yli sektorirajojen ja että joku ottaa vetovastuun sovitusta toimenpiteistä.

Toimijoiden on hyvä käyttää ohjelmaa ideapankkina, josta voi poimia itselleen sopivia toimenpiteitä. Hienoa on, jos ohjelmaa toteutetaan monia tahoja yhdistävinä kärkihankkeina, kuten MYNÄlife asukashankinta –hanke.

MYNÄMÄEN JÄRJESTÖOHJELMAA MUKANA TOTEUTTAMASSA OLIVAT

Mietoisten Sotaveteraanit ry
Wirmo-Seura ry
Wirmon Martat ry
Hietämäen Dojo ry
Tavastilan Koulun Vanhempainyhdistys ry
Mietoisten Vapaaehtoinen Palokunta ry
Mynämäen-Nousiaisten 4H-yhdistys ry
Mynämäen Kirkkomusiikkiyhdistys ry
Mynämäen Asemanseudun Kylät ry
Mietoisten Kirkonseudun Kylät ry
Mietoisten Maununpojat ry
Laajoen Seudun Kylät ry
Mietoisten kotiseutuyhdistys ry
Mynämäen Toverit ry
Mynämäen Seudun Sydänyhdistys ry
Mynämäen Marttayhdistys ry
Kalelan seudun kylät ry
Mynämäen Seudun Latu ja Polku ry
Suomen Punainen Risti Mynämäen osasto
Mynämäen-Mietoisten luonnonsuojeluyhdistys ry
Mynämäen Maahiset ry

Manneheimin Lastensuojeluliiton Mietoisten paikallisyhdistys ry
Mannerheimin Lastensuojeluliiton Mynämäen paikallisyhdistys ry
Laurin Vanhempainyhdistys ry
Kuvataideyhdistys VAKKU ry
Mynämäen seudun ratsastajat ry
Mynämäen Seudun Pienkiinteistöyhdistys ry
Karjalankylän kyläyhdistys ry
Tarvaisten seudun kyläyhdistys ry
Kivistönmäkiset ry
Huolin Seudun Kylät ry
Jokisivun kylätoimikunta
Leader Ravakka
Mynämäen kunta
Mynämäen seurakunta